

تخمین تابع تقاضای بیمه عمر در شهر تهران^۱

ابراهیم عباسی^۲

اکرم رحیمی^۳

دریافت: ۱۳۹۲/۰۷/۰۹ پذیرش: ۱۳۹۲/۰۹/۱۲

چکیده

در بسیاری از مطالعات وجود رابطه معنی دار میان رشد اقتصاد ملی و گسترش بازار های بیمه ای نشان داده شده است. این بازارها با بسیج پس اندازها و هدایت آنها به بازار سرمایه، زمینه رشد اقتصادی را فراهم می نمایند. در سالهای اخیر، سیاست خصوصی سازی صنعت بیمه رونق گرفته و شرکت های بیمه خصوصی همگام با بخش دولتی در بازار بیمه فعالیت می کنند. هدف این مقاله شناسایی عوامل موثر بر تقاضای بیمه عمر و تحلیل رفتاری تقاضای بیمه عمر می باشد. بدین منظور یک نمونه ۵۰۰ نفری از خریداران بیمه عمر در شرکت بیمه کارآفرین (به عنوان یکی از شرکتهای بیمه خصوصی) مورد مطالعه قرار گرفته است. در این پژوهش به بررسی مبانی نظری، مطالعات داخلی و خارجی در زمینه تقاضای بیمه های عمر پرداخته شده است و پس از تخمین تابع تقاضا با استفاده از نرم افزار eviews و مدل ols نتایج بدست آمده مورد تحلیل قرار گرفته است و در پایان با تکیه بر یافته های تحقیق، ویژگیهای تقاضا مورد شناسایی قرار گرفته و راهکارهایی جهت استفاده در فرآیندهای بازاریابی ارائه گردیده است.

واژگان کلیدی: بیمه عمر، تقاضای بیمه عمر، شرکت بیمه کارآفرین، مدل^۴ ols

JEL: G13; G22

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

۱. این مقاله از پایان نامه ای استخراج شده که با همکاری و حمایت پژوهشکده بیمه انجام پذیرفته است

۲. استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی، تهران، ایران. (نویسنده مسئول). Email: abbassiebrahim@yahoo.com

۳. کارشناس ارشد اقتصاد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی، تهران، ایران. Email: a.economist61@yahoo.com

4. Ordinary least square

۱- مقدمه

هنگامی که منبع اصلی درآمد خانواده‌ها در اثر خطراتی از قبیل مرگ زودرس و یا فرا رسیدن ایام پیری از بین می‌رود، در صورتیکه منابع دیگری برای جایگزینی نداشته باشند در وضع بسیار بدی قرار می‌گیرند. در چنین شرایطی با مکانیسم‌های بیمه عمر می‌توان با پیامدهای سوء آن به مقابله پرداخت، هم‌چنین بیمه‌های عمر یکی از منابع مهم بسیج سرمایه‌ها محسوب گردیده و شرکت‌های بیمه به عنوان قطب‌های سرمایه‌گذاری در جهان عمل می‌نمایند. در ایران بیمه‌های زندگی به عنوان یک ابزار تامین مالی در کشورمان هنوز هم ناشناخته می‌باشد و علیرغم اینکه گسترش بیمه‌های عمر ارتباط نزدیکی با میزان رفاه و قدرت اقتصادی کشور ما داشته است از رشد قابل توجهی برخوردار نبوده و کشور ما در این زمینه حتی در مقایسه با کشورهای در حال توسعه نیز از پویایی و پیشرفت ناچیزی برخوردار بوده است.

توسعه بیمه هم‌چنین شرایط بهبود وضع معیشت افراد کشور و حفظ ثروت ملی و تشکیل پس‌اندازهای بزرگ را فراهم می‌آورد و به طور کلی توسعه بیمه و توسعه اقتصادی کشور به اندازه‌ای به یکدیگر وابسته‌اند که تشخیص اینکه کدامیک عامل توسعه دیگری است بسیار دشوار می‌باشد. به این ترتیب، بی‌تردید می‌توان گفت که اگر اقتصاد یک کشور متکی به بیمه و تامین ناشی از آن نباشد در معرض تهدیدهای بی‌شمار قرار می‌گیرد و مسیر توسعه با چالش‌های جدی مواجه می‌گردد.

نگاهی به آمارهای مرگ و میر در اثر حوادثی مانند سوانح جاده‌ای یا هوایی کافی است تا با توجه به آسیب‌های ناشی از نبود سرپرست خانواده که باعث ناهنجاری اجتماعی نیز می‌شود، اهمیت بیمه عمر و پتانسیل بالای آن برای پوشش این مشکلات، آشکار گردد.

بیمه عمر یکی از رشته‌های مهم بیمه‌های زندگی است. از نظر حقوقی، بیمه عمر قراردادی است که به موجب آن بیمه‌گر در مقابل دریافت مبلغی به عنوان حق بیمه، متعهد می‌شود که در صورت فوت بیمه‌شده یا زنده ماندن وی در زمان معینی، مبلغی (سرمایه یا مستمری) به بیمه‌گذار یا فرد (افراد) تعیین شده در قرارداد بپردازد. از نظر فنی بیمه عمر نوعی عملیات بیمه‌ای است که تعهدات مربوط به آن تابع عمر انسان است، این بیمه می‌تواند نیازهایی از قبیل تامین خطرات ناشی از فوت شامل هزینه فوت و تامین مستمری برای خانواده در دوران مشخص، تامین مستمری در دوران بازنشستگی، تامین خطر از کارافتادگی و پس‌انداز تشکیل سرمایه را برآورده نماید. از سوی دیگر باید اضافه نمود که بیمه‌های عمر با توجه به نقشی که می‌تواند در برقراری تامین

اجتماعی و کمک موثر به دولت ایفا نماید به اندازه ای حائز اهمیت است که در اکثر کشورهای جهان برای تشویق و ترویج خریداری آن مزایای مالیاتی قابل توجهی مانند بخشودگی مالیاتی بیمه عمر، معافیت سرمایه بیمه عمر از مالیات بر درآمد، تعلق نگرفتن مالیات بر ارث و قابل قبول بودن حق بیمه عمر از طرف اشخاص حقوقی، را در نظر می گیرند.

در این مقاله تلاش می گردد که عوامل و متغیرهای اقتصادی و غیر اقتصادی موثر بر تقاضای بیمه عمر شناسایی گردیده، میزان اهمیت و تاثیر هر یک از آن ها مشخص گردد. در این راستا سوالات زیر مطرح می شود:

- (۱) آیا با افزایش سن، تقاضای بیمه عمر و سرمایه گذاری افزایش می یابد؟
 - (۲) سطح تحصیلات افراد چه تاثیری بر تقاضای بیمه عمر و سرمایه گذاری دارد؟
 - (۳) آیا با افزایش درآمد، تقاضای بیمه عمر و سرمایه گذاری افزایش می یابد؟
- همچنین فرضیات زیر در نظر گرفته شده است :
- بین جنسیت فرد و تقاضای بیمه عمر و سرمایه گذاری ارتباط معنی داری وجود دارد.
 - با افزایش تورم، تقاضای بیمه عمر کاهش می یابد.
 - بین وضعیت تاهل و تقاضای بیمه عمر و سرمایه گذاری ارتباط معنی داری وجود ندارد.

۲- جایگاه جهانی صنعت بیمه

با توجه به جدول شماره ۱ مشاهده می شود که میزان حق بیمه سرانه کشور در طی ۵ سال گذشته روند صعودی داشته و از ۴۱٫۴ دلار در سال ۸۵ به ۷۶٫۸ دلار در سال ۸۹ رسیده است اما این ارقام در مقایسه با میزان حق بیمه سرانه در منطقه و جهان بسیار کمتر می باشد، بخصوص اینکه با ارقام جهانی فاصله بسیار زیادی دارد. این مطلب بیانگر آن است که علی رغم پیشرفت و رشد فزاینده حق بیمه های تولیدی در سالهای گذشته، هنوز به سطح استاندارد جهانی نرسیده ایم و این رشد منجر به تغییرات ساختاری و اساسی در صنعت بیمه کشور نشده است. با نگاهی به ارقام مربوط به ضریب نفوذ بیمه در می یابیم که همواره در طی ۵ سال گذشته این رقم بین ۱ تا ۲ درصد تغییر داشته است و از ارقام ضریب نفوذ بیمه در منطقه و جهان کمتر می باشد و تا میزان مطلوب فاصله زیادی دارد. با وجود ظرفیت های مناسب بیمه های زندگی در کشور و حضور شرکت های بیمه خصوصی در طی سالهای گذشته و فعالیت در رشته بیمه های زندگی، مشاهده می شود که سهم ناچیزی از حق بیمه های تولیدی در کشور را به خود اختصاص داده است بطوریکه این رقم در سال ۸۵ حدود ۶ درصد بوده و تا سال ۸۹ به میزان ۸ درصد رشد داشته

است ولی این میزان با توجه به نیاز مبرم کشور به توسعه بیمه های زندگی بسیار ناچیز می باشد. همچنین ارقام جهانی نیز نشان دهنده رشد و توسعه کمی و کیفی بیمه های زندگی و توجه ویژه به ظرفیتهای بیمه ای است.

جدول ۱. مقایسه وضعیت بیمه ای کشور

سال	۱۳۸۵ (م۲۰۰۶)			۱۳۸۶ (م۲۰۰۷)			۱۳۸۷ (م۲۰۰۸)			۱۳۸۸ (م۲۰۰۹)			۱۳۸۹ (م۲۰۱۰)		
وضعیت جغرافیایی	ایران	منطقه	جهان	ایران	منطقه	جهان	ایران	منطقه	جهان	ایران	منطقه	جهان	ایران	منطقه	جهان
حق بیمه سرانه (دلار)	۴۱،۴	۶۱،۳۳	۵۵۴،۸	۵۰،۹	۷۴،۶۸	۶۰۷،۷	۵۹،۱	۸۵،۶۳	۶۳۳،۹	۸۰،۶۵	۵۹۵،۱	۷۶۸	۹۲	۶۲۷،۴	
نرخ رشد حق بیمه تولیدی (درصد)	۲۱،۵	۱۷،۲۳	۶،۶	۲۵،۸	۲۳،۰۹	۱۲،۳	۱۸	۱۶،۵۸	۲،۲	۰،۵۲	-۲،۶	۲۱،۹	۱۴،۰۹	۵،۶	
ضریب نفوذ بیمه (درصد)	۱،۳۰	۱،۵۳	۷،۵۲	۱،۲۹	۱،۵۹	۷،۵۰	۱،۳۵	۱،۴۲	۷،۰۷	۱،۳۹	۶،۹۸	۱،۵	۱،۵۲	۶،۸۹	
سهم حق بیمه های زندگی از کل حق بیمه ها (درصد)	۶،۱	۲۴،۵۹	۵۷،۸	۵،۶	۲۴،۳۳	۵۹،۲	۵،۲	۲۳،۶۴	۵۷،۸	۶،۹	۵۷،۳	۷،۹	۲۴،۸۷	۵۸،۰۷	

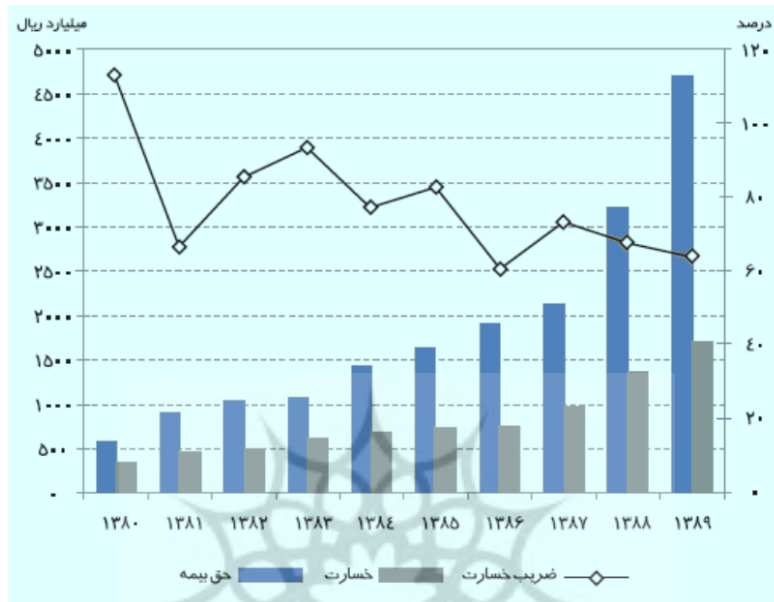
منبع: سالنامه آماری صنعت بیمه کشور سال ۱۳۸۹

۲-۱- عملکرد بیمه های زندگی (بیمه عمر)

جهت بررسی عملکرد بیمه زندگی طی ۱۰ سال گذشته مطابق با نمودار زیر میزان حق بیمه پرداختی و همچنین خسارت پرداختی دیده میشود، همان طور که ملاحظه می شود همواره طی سالهای اخیر میزان حق بیمه پرداختی در بخش بیمه های زندگی بسیار بیشتر از خسارت پرداختی می باشد. همچنین ضریب خسارت نیز طی ۱۰ سال گذشته روند نزولی داشته است و این موضوع نشان دهنده ظرفیت مناسب رشته بیمه های زندگی برای سرمایه گذاری شرکتهای بیمه خصوصی

جهت ورود به این حوزه می باشد.

نمودار ۱. عملکرد بیمه های زندگی (بیمه عمر)

منبع: سالنامه آماری صنعت بیمه کشور سال ۱۳۸۹

۳- بررسی جایگاه بیمه عمر کارآفرین در بازار بیمه کشور

با توجه به جدول ۲ مشاهده می شود که میزان حق بیمه های تولیدی در ۹ ماه نخست سال ۸۷ و ۸۸ نشان داده شده است. شرکت های بیمه (آسیا- ایران - دانا) که در مجموع بازار بیمه دولتی را تشکیل می دهند ۶۰,۸۵ درصد بازار را به خود اختصاص دادند و ۳۹,۱۵ درصد سهم بازار به ۱۶ شرکت بیمه خصوصی تعلق پیدا کرده است که در این میان شرکت بیمه کارآفرین رتبه نخست را دارد. میزان حق بیمه های تولیدی در رشته بیمه های زندگی در سال ۸۷ و ۸۸ به ترتیب برابر با ۲۳۷,۹۸۱ و ۳۶۵,۷۹۲ میلیون ریال است که تنها در طول یک سال از رشد ۵۳,۷ درصد برخوردار بوده است و همچنین این شرکت ۱۷,۵۹ درصد از بازار بیمه غیر دولتی را نصیب خود کرده است.

با نگاهی به ارقام مربوط به تعداد بیمه نامه های صادره در می یابیم که بازار بیمه دولتی متشکل از ۳ شرکت بیمه ذکر شده ۴۰,۳۵ درصد از سهم بازار بیمه ای را به خود اختصاص دادند این در حالی است که سهم بازار بیمه غیر دولتی ۵۹,۶۵ درصد می باشد. و شرکت بیمه کارآفرین با

۲۴،۳۷۷ بیمه نامه در ۹ ماه ابتدای سال ۸۷ و ۳۰،۳۰۲ بیمه نامه در مدت مشابه در سال ۸۸ و رشد ۲۴ درصدی در طی یک سال پس از شرکت بیمه البرز جایگاه دوم را از آن خود کرده است و همچنین سهم ۱۲،۴۸ درصدی از بازار بیمه غیر دولتی را دارد. لازم به ذکر است که شرکت بیمه البرز با اختصاص ۲۱،۲۱ درصد از بازار در میان شرکتهای بیمه خصوصی رتبه نخست را دارد.

جدول ۲. عملکرد شرکتهای بیمه دولتی و غیر دولتی در رشته بیمه های زندگی (میلیون ریال)

شرکت های بیمه	حق بیمه تولیدی				تعداد بیمه نامه ها			
	فروردین تا آذر ۸۷	فروردین تا آذر ۸۸	نرخ رشد (%)	سهم از بازار (%)	فروردین تا آذر ۸۷	فروردین تا آذر ۸۸	نرخ رشد (%)	سهم از بازار (%)
ایران	۵۶۹،۱۹۸	۷۳۱،۷۲۱	۲۸،۵۵	۳۵،۱۹	۱۱۱،۰۱۴	۴۸،۹۱۵	-۵۵،۹۴	۲۰،۱۴
آسیا	۷۵،۵۴۴	۲۵۵،۲۶۷	۲۵۳،۷۷	۱۲،۵۸	۲۳،۸۰۵	۲۲،۳۹۲	-۵،۹۴	۹،۲۲
دانا	۲۱۴،۸۶۲	۲۶۶،۴۴۸	۲۴،۰۱	۱۲،۸۱	۱۱،۲۹۱	۲۶،۶۹۵	۱۳۶،۴۳	۱۰،۹۹
بازار دولتی	۸۵۹،۶۰۴	۱،۲۶۵،۴۲۴	۴۷،۲۱	۶۰،۸۵	۱۴۶،۱۱۰	۹۸،۰۰۲	-۳۲،۹۳	۴۰،۳۵
البرز	۸۰،۲۳۵	۸۱،۸۲۶	۱،۹۸	۳،۹۳	۴۱،۴۴۸	۵۱،۵۰۸	۲۴،۲۷	۲۱،۲۱
معلم	۱،۲۵۸	۱۰۴،۳۱۳	۸۱۹۱،۹۷	۵۰،۲	۲۳	۳۷۰	۱۵۰۸،۷۰	۰،۱۵
پارسیان	۰	۰	-	-	۰	۰	-	۰
کارآفرین	۲۳۷،۹۸۱	۳۶۵،۷۹۲	۵۳،۷۱	۱۷،۵۹	۲۴،۳۷۷	۳۰،۳۰۲	۲۴،۳۱	۱۲،۴۸
رازی	۲،۴۳۸	۵،۲۰۶	۱۱۳،۵۴	۰،۲۵	۶۷۶	۱،۹۰۰	۱۸۱،۰۷	۰،۷۸
ملت*	۲،۱۳۹	۳،۰۶۱	۴۳،۰۹	۰،۱۵	۳۳	۳۶	۹،۰۹	۰،۰۱
توسعه	۱،۲۴۹	۱۰،۴۹۲	۷۴۰،۰۹	۰،۵۰	۱،۱۱۵	۵۰،۶۷	۳۵۴،۴۴	۲،۰۹
سینا*	۳۴،۴۷۱	۶۴،۳۳۰	۸۶،۶۲	۳،۰۹	۵۰،۶	۷۸۹	۵۶،۰۸	۰،۳۲
امید	۷۸	۱۳	-۸۳،۳۳	۰	۲۶۶	۴۱	-۸۴،۵۹	۰،۰۲
حافظ	۶۵	۳۵	-۴۶،۱۳	۰	۰	۰	-	۰،۰۰
سامان*	۲۹،۱۵۶	۱۸،۸۱۰	-۳۵،۴۸	۰،۹۰	۲۳	۱۳،۳۴۷	۵۹۲۲۰	۵،۵۰
دی	۸۰،۹۹۴	۵۴،۸۴۴	-۳۲،۲۹	۲،۶۴	۵۰،۹	۱۶۰	-۶۸،۵۷	۰،۰۷
نونین	۱۵،۱۲۴	۶۶،۶۲۴	۳۴۰،۵۲	۳،۲۰	۲،۳۰۹	۱۶،۲۰۰	۶۰۱،۶۰	۶،۶۷
ایران معین	۳۱۳	۳۷۵	۱۹،۷۵	۰،۰۲	۱۵	۲۴۸	۱۵۵۳،۳۳	۰،۱۰
پاسارگاد*	۳۸،۲۴	۳۸،۴۴۹	۹۰،۵۰	۱،۸۵	۱،۸۳۴	۲۴،۹۱۵	۱۲۵۸،۷۱	۱۰،۲۶
میهن	۰	-۱	-	۰	۰	۰	-	۰،۰۰
بازار غیر دولتی	۴۸۹،۳۲۵	۸۱۴،۱۶۹	۶۶،۳۹	۳۹،۱۵	۷۳،۱۳۳	۱۴۴،۸۸۳	۹۸،۱۱	۵۹،۶۵
بازار بیمه	۱،۳۴۸،۹۲۹	۲،۰۷۹،۵۹۳	۵۴،۱۷	۱۰۰،۰۰	۲۱۹،۲۴۳	۲۴۲،۸۸۵	۱۰،۷۸	۱۰۰،۰۰

منبع: گزارش سالیانه شرکت بیمه کارآفرین

توضیح: آمارها براساس اطلاعات دریافتی از شرکت های بیمه می باشد.

• آماری این ۴ شرکت (تا تاریخ تهیه) بر اساس اطلاعات دوره های قبل آنها در سال جاری برآورد شده است.

۳-۱- معرفی محصولات بیمه عمر شرکت بیمه کارآفرین

بیمه کارآفرین برای نخستین بار جدیدترین نوع بیمه عمر را که در کشورهای پیشرفته رایج است و بیشترین بازده و سود را برای اندوخته های بیمه گذاران تامین می کند با عنوان " بیمه عمر و سرمایه گذاری " عرضه کرده است. همچنین بیمه کارآفرین در سایر انواع بیمه عمر نیز که در حال حاضر در ایران رایج می باشد فعالیت دارد.

۱- بیمه عمر و سرمایه گذاری

- بیمه عمر و سرمایه گذاری انفرادی
- بیمه عمر و سرمایه گذاری مشترک

۲- بیمه عمر زمانی

۳- بیمه تکمیلی حادثه

۴- بیمه عمر و سرمایه گذاری گروهی

۵- بیمه عمر زمانی با سرمایه نزولی (مانده بدهکار)

۳-۱-۱- مزایای بیمه عمر و سرمایه گذاری

در بیمه کارآفرین، بیمه گذاران از اختیار کامل در پرداخت حق بیمه و انتخاب سرمایه برخوردار می باشند و بیمه گذار می تواند سرمایه بیمه خود را بدون پرداخت حق بیمه اضافی به هر میزان که مایل باشد تعدیل نماید مشروط بر آنکه میزان افزایش سرمایه از نظر اصول ریسک پذیری مورد قبول باشد. همچنین بیمه گذار می تواند از حساب سرمایه خود جهت مخارج تحصیلی فرزندان و یا برای تامین هزینه های ضروری زندگی مانند جهیزیه و غیره برداشت نماید. از دیگر مزایای بیمه عمر و سرمایه گذاری این است که بیمه گذار می تواند به میزان معینی نسبت به سرمایه پس انداز خود از شرکت وام دریافت دارد و سود معین شده از طرف شرکت را متناسب با میزان وام متقبل شود. بیمه گذار می تواند نسبت به موجودی خود در حسابش بجای دریافت یکجای سرمایه، مشمول دریافت مستمری گردد. ازدیاد سرمایه بیمه و یا پوشش سرمایه اضافی در صورت فوت ناشی از حادثه و یا معافیت از پرداخت حق بیمه در صورت از کارافتادگی نیز می تواند تحت پوشش قرار گیرد.

۳-۱-۲- پوشش های بیمه عمر و سرمایه گذاری

- پوشش سرمایه در زمان فوت: به موجب این پوشش در صورت فوت بیمه شده علاوه بر پرداخت سرمایه بیمه عمر، ذخیره ریاضی نیز به ذینفع بیمه نامه پرداخت خواهد شد.
 - پوشش فوت حادثی: به موجب این پوشش تکمیلی بیمه گر متعهد می شود در صورت تحقق خطر یا خطرات بیمه شده، سرمایه فوت مندرج در بیمه نامه برای پوشش حادثه را به استفاده کنندگان بپردازد.
 - حادثه موضوع این پوشش تکمیلی عبارت است از هر واقعه ناگهانی ناشی از یک عامل خارجی که بدون قصد و اراده بیمه شده بروز کرده و منجر به فوت بیمه شده گردد.
 - پوشش امراض: به موجب این پوشش بیمه گر متعهد می شود در صورت وقوع خطر یا خطرات مورد بیمه، سرمایه تعیین شده برای بیماریهای تحت پوشش را پرداخت نماید. بیماریها شامل: سکتة قلبی و مغزی، جراحی قلب باز، سرطان و پیوند اعضای اصلی بدن
 - پوشش از کارافتادگی: به موجب این پوشش بیمه گر متعهد می شود در صورت فوت و یا از کارافتادگی کامل و دائم بیمه شده اصلی، حق بیمه مورد تعهد بیمه گذار را پرداخت نماید.
 - پوشش مستمری: به موجب این پوشش بیمه گذار نسبت به موجودی خود در حسابش می تواند به جای دریافت یکجای سرمایه، مشمول دریافت مستمری گردد.
- جدول ۳. آمار خسارت بیمه عمر کارآفرین

سال	خسارت فوت(بر اثر بیماری) ۱	خسارت فوت (بر اثر حادثه) ۲	خسارت بیماری ۳	خسارت معافیت ۴
۱۳۸۹	۲۴۰۵۰۴۵۸۳۸۲	۵۰۹۵۲۰۵۲۲۰۹۶۲	۱۰۶۲۸۳۲۲۰۱۲۴	۱۹۰۸۵۶۰۳۰
۱۳۹۰	۴۰۴۱۰۲۶۴۳۹۱	۱۰۰۰۹۲۰۶۶۶۴۱	۲۰۴۱۱۰۱۷۰۵۶۵	-

منبع: گزارش سالیانه شرکت بیمه کارآفرین

- ۱- انواع سرطان ها، سکتة های قلبی، سکتة های مغزی، تومور مغزی، بیماری های قلبی، عفونت ها، مسمومیت ها، انفارکتوس
 - ۲- تصادفات رانندگی، مسمومیت ها، خفگی، سوختگی، سقوط هوایما، سقوط از ارتفاع، انفجار، اصابت گلوله
 - ۳- انواع سرطان ها، سکتة های قلبی، سکتة های مغزی، تومور مغزی، جراحی های قلب
 - ۴- تصادفات رانندگی
- ارقام بر حسب ریال می باشند.

بیمه عمر و پس انداز در تمامی شرکتهای بیمه علاوه بر داشتن امتیازات سرمایه گذاری و پس اندازی دارای پوشش های جانبی نیز می باشد، این پوشش ها عبارتند از خسارتهای فوت (طبیعی - حادثی) - خسارت بیماری - خسارت از کارافتادگی، اطلاعات مربوط به خسارتهای واقع شده در طی دو سال گذشته در این شرکت نشان می دهد که خسارت مربوط به فوت تقریباً دو برابر شده است، همچنین خسارت بیماری در طی یک سال ۳۴ درصد رشد داشته است. نکته قابل توجه در این جا دلایل بروز خسارتهای فوت و بیماری می باشد که انواع سرطانها و سکته های قلبی و مغزی سهم بسیار زیادی را به خود اختصاص داده اند.

۴- پیشینه تحقیق

۱-۱- مطالعات خارجی

مطالعه پیرامون تقاضای بیمه عمر توسط تعداد قابل توجهی از محققین صورت گرفته است، شروع مطالعات قبلی در زمینه بیمه های عمر به بررسی یاری (Yarri, 1965) در سال ۱۹۶۵ باز می گردد، وی در مطالعه خود پیرامون بیمه های عمر به این نکته اشاره دارد که تقاضای بیمه عمر باید از دیدگاه تخصیص منابع مصرف کننده در چهارچوب مدل دور چرخشی بررسی گردد.

مطالعات پیشین اثر عوامل مختلفی را بر تقاضای بیمه های عمر مورد بررسی قرار داده اند. بر اساس این مطالعات افراد غالباً بیمه های عمر را برای جبران سرمایه انسانی از دست رفته و یا تامین آینده مالی بازماندگان بعد از فوت سرپرست خانوار خریداری می کنند. در این بخش برخی از مطالعات صورت گرفته در رابطه با تقاضای بیمه عمر را بررسی می کنیم.

کاپفر^۱، در بخشی از مطالعه خود با عنوان (سه مقاله در اقتصاد تجربی) بیمه های عمر را در آلمان مورد مطالعه قرار داد، وی در این مطالعه از فرم کاهش یافته برای تخمین و پیش بینی بهره برده است. در این مطالعه وضعیت داشتن بیمه عمر (بصورت یک متغیر دومی، در صورت داشتن بیمه عمر برابر یک و در غیر اینصورت برابر صفر میباشد) جنسیت، مربع سن افراد، سطح تحصیلات، وضعیت تحصیلی و آموزشی، وضعیت تاهل، تعداد فرزندان، مالکیت خانه، داشتن اوراق رهنی، وضعیت اشتغال، مربع درآمد خالص و نرخ نهایی مالیات به عنوان متغیرهای مدل در نظر گرفته شده اند. نتیجه مطالعات نشان میدهد که خرید بیمه های عمر در میان خانواده هایی که صاحب فرزند هستند بیشتر از خانواده هایی است که فرزندی ندارند، همچنین احتمال دارا بودن بیمه عمر

1. Kapfer, 2007

در میان افراد بیکار، زنان خانه دار، افراد در حال آموزش، و آنهایی که درآمد پایین تری دارند کمتر است. تقاضای بیمه عمر با نرخ نهایی مالیات رابطه مثبت دارد به این معنا که نرخ نهایی ماهاموند، هاتسون، ملندر در سال ۱۹۶۷، در مقاله ایی تحت عنوان "تعیین هزینه های حق بیمه عمرخانوار" یک پژوهش تجربی انجام دادند و نشان دادند که رابطه مثبتی بین بار تکفل و تقاضا برای بیمه های زندگی وجود دارد.

هاکسون در سال ۱۹۶۹، در مقاله ایی با عنوان "استراتژی بهینه مصرف و سرمایه گذاری تحت ریسک و نااطمینانی بیمه عمر" و فیشر در سال ۱۹۷۳ در مقاله ایی تحت عنوان "مدل سیکل زندگی بیمه عمر" و فورتن در سال ۱۹۷۳ در مقاله ایی تحت عنوان "تئوری بهینه عمر، توسعه و آزمون" و کمپل در مقاله ایی تحت عنوان "تقاضای بیمه عمر، کاربردی از عدم اطمینان" در سال ۱۹۸۰ به رابطه مثبت و معنی دار بین تولید ملی و تقاضای بیمه عمر دست یافتند.

بایل در سال ۱۹۸۱، در مقاله ایی تحت عنوان "تورم، شاخص سازی، فروش بیمه عمر در برزیل" ارتباط منفی بین تورم انتظاری و تقاضای بیمه های زندگی را نشان می دهد.

آترویل در سال ۱۹۹۶، ۴۸ کشور پیشرفته را مورد بررسی قرار داد تا بصورت تجربی رابطه بین تقاضای بیمه عمر و سطح پیشرفت اقتصادی و ساختار بازار مؤسسات بیمه را مورد مطالعه قرار دهد. او نشان داد که سطح پیشرفت اقتصادی به طور مستقیم بر سهم بیمه عمر تاثیر می گذارد. سطح درآمد به شکل قابل ملاحظه ای بر تقاضای بیمه عمر تاثیر می گذارد. یافته های رابایا- آترویل- براوون- کیم- بابل- کارگیل- تروکسل تایید کننده این مطلب است که سطح درآمد ارتباط مثبتی با تقاضا برای بیمه عمر دارد. به گونه ای که با افزایش سطح درآمد تقاضا برای بیمه عمر افزایش می یابد.

۴-۲- مطالعات داخلی

سجادی و غلامی در سال ۱۳۸۷ به بررسی تاثیر متغیرهای کلان اقتصادی ایران بر تقاضای بیمه عمر پرداخته است. نتایج نشان می دهد که محیط های اقتصادی تاثیر زیادی بر رشد صنعت بیمه دارند، تولید ناخالص داخلی و هم چنین نرخ تورم پیش بینی شده رابطه موثری با تقاضای بیمه عمر دارند. نتیجه دیگر رابطه مثبت تقاضا با نرخ بیمه است که متناقض به نظر می رسد، ضمن آنکه متغیر امید به زندگی کاملاً موثر بر تقاضا و یا ضریب مثبت ارزیابی شده است.

طالب نیا و پیر ویسی در سال ۱۳۸۷ در مطالعات خود به بررسی تاثیرات تغییر نرخ سود بانکی بر بازدهی بیمه های عمر در صنعت بیمه ایران پرداخته اند و نتایج تحقیقات نشان داده است که بین

تغییرات نرخ سود بانکی و بازدهی بیمه های عمر در صنعت بیمه ایران و هم چنین بین افزایش نرخ سود بانکی و درآمدهای ناشی از سرمایه گذاری حق بیمه های عمر رابطه معناداری وجود دارد. با کاهش نرخ سود بانکی نیز تمایل به سرمایه گذاری در بیمه های عمر افزایش می یابد.

مهرآرا و رجیبیان در سال ۱۳۸۷ در پژوهش خود تحت عنوان " تقاضا برای بیمه عمر در ایران و کشورهای صادر کننده نفت " به بررسی تابع تقاضای بیمه عمر پرداختند، آنها نشان دادند که عمده ترین عوامل تعیین کننده تقاضای بیمه های عمر در ایران، درآمد، میزان تحصیلات و بار تکفل می باشد و درآمد، احتمال مرگ سرپرست خانواده، تحصیلات از مهم ترین عوامل موثر بر تقاضای بیمه های عمر در کشورهای نفت خیز با درآمد متوسط می باشند. همچنین کشش های درآمدی تابع تقاضای بیمه عمر نشان می دهند که این محصولات در کشورهای نفت خیز با درآمد متوسط لوکس و در ایران ضروری است.

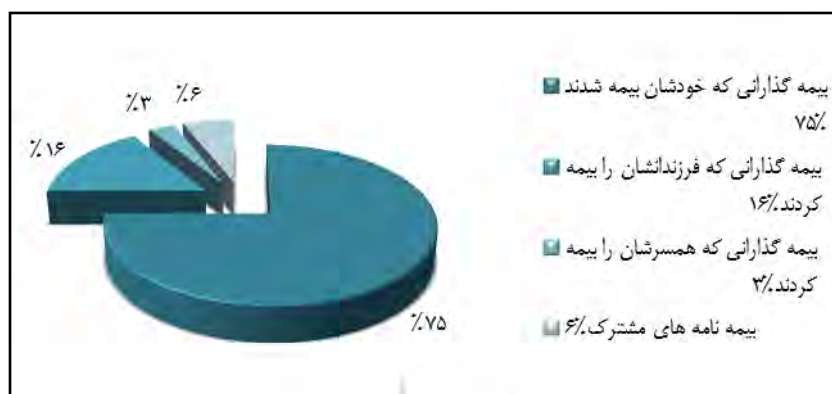
مهدوی در سال ۱۳۸۸ مطالعه ای را تحت عنوان " تقاضای بیمه عمر تصادفی، کاربرد از اقتصاد در شرایط عدم اطمینان " انجام داده است و نتایج نشان می دهند که عواملی چون هزینه های سربار، احتمال حیات و ثروت اثر منفی بر میزان تقاضای بیمه عمر دارند، در حالی که اثر درجه ریسک گریزی و احتمال مرگ بر میزان تقاضای بیمه عمر مثبت است.

۵- نمونه مورد مطالعه

مطالعه حاضر با استفاده از اطلاعات بیمه نامه های عمر و سرمایه گذاری صادره در فاصله سالهای ۱۳۸۶-۱۳۹۰ در شرکت بیمه کارآفرین انجام شده است. بدین منظور ۵۰۰ نمونه انتخاب شده است و اطلاعات مربوط به تحصیلات - شغل - سن - جنسیت - وضعیت تاهل استخراج شده است، به دلیل عدم دسترسی به آمار مربوط به درآمد افراد، با استفاده از شغل و میزان تحصیلات و سابقه کاری بیمه گذاران و همچنین موقعیت مکانی زندگی آنها، تخمینی از میزان درآمد بدست آمد. اطلاعات مربوط به تورم ماهیانه نیز از آمار بانک مرکزی ایران بدست آمد. اطلاعات مربوط به ۵۰۰ بیمه نامه به صورت ماهیانه و در قالب ۶۰ نمونه تبدیل شد و از طریق نرم افزار viewsE و مدل OLS و الگوی سری زمانی داده ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

۱-۵- ویژگی های افراد حاضر در نمونه تحت مطالعه

نمودار ۲. وضعیت بیمه شدگان

منبع: یافته های پژوهشگر^۱

در نمونه مورد مطالعه از بین ۵۰۰ نفر، حدود ۳۸۷ نفر از بیمه گذاران، خود را بیمه کردند. این تعداد ۷۵٪ درصد را تشکیل می دهند. همچنین ۱۶٪، فرزندان را خود را بیمه کردند و حدود ۳٪ از این افراد، تقاضای بیمه عمر را برای همسران اشان داشتند. این در حالی است که تعدادی از بیمه نامه های صادره بصورت مشترک صورت گرفته بود و حدود ۶٪ از بیمه گذاران خود را به همراه همسر و یا فرزند خود بیمه کرده بودند تا بتوانند از مزایای بیمه های مشترک استفاده کنند.

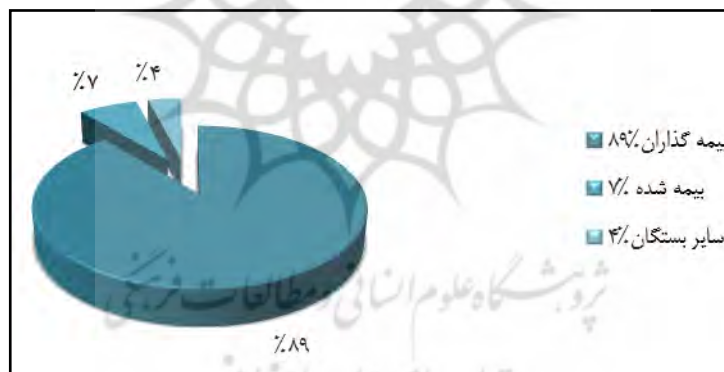
نمودار ۳. پوشش های بیمه ای

۱. تمامی نمودارهای این بخش حاصل یافته های پژوهشگر است.

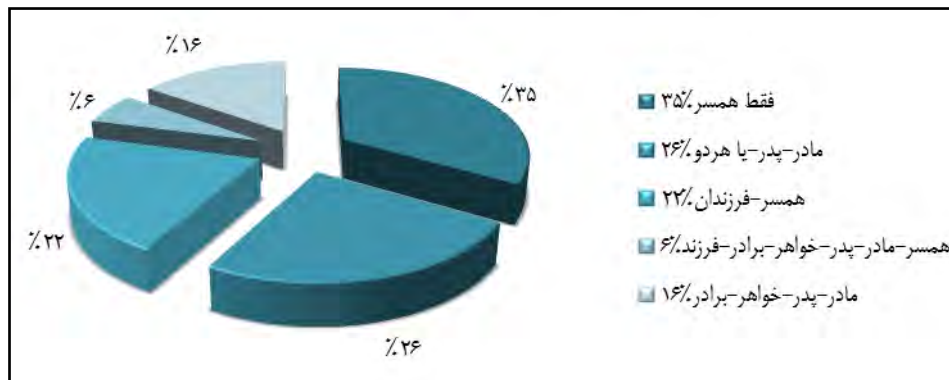
بیمه نامه های عمر و سرمایه گذاری دارای سه نوع پوشش هستند از جمله پوشش فوت به علت حادثه که از سن ۱۵ سالگی به بیمه نامه اضافه می شود و طیف وسیعی از مرگ و میرها را بدلیل حادثه شامل می شود. در نمونه تحت مطالعه ۳۸۹ نفر از بیمه گذاران یعنی حدود ۷۸٪ افراد این پوشش را دارند. و اما پوشش بیماریها از سن ۲۰ سالگی شروع می شود. ۳۷۲ نفر از افراد نمونه حاضر، یعنی حدود ۷۵٪، از پوشش مورد نظر برخوردار هستند که البته در طول مدت بیمه فقط برای یکبار قابل استفاده خواهد بود و به محض استفاده از سرمایه آن برای سالهای باقی مانده بیمه نامه، سرمایه مربوط به آن صفر و حق بیمه ایی بابت آن پرداخت نخواهد شد. پوشش دیگر مربوط به از کارافتادگی می شود و بابت و وقوع حادثه در حین کار و از کارافتادگی دائم و همیشگی افراد، این پوشش بیمه ایی شامل حال آنها می شود و پس از اثبات ادعای افراد و ثبت مدارک و اسناد پزشکی، پرداخت حق بیمه برای سالهای بعدی توسط شرکت بیمه صورت می گیرد، این در حالی است که بیمه نامه در طول این مدت تمامی مزایای خود را برای بیمه شده دارد. در این نمونه حدود ۶۳٪ از بیمه گذاران متقاضی این پوشش بودند.

نمودار ۴. ذینفع در صورت حیات

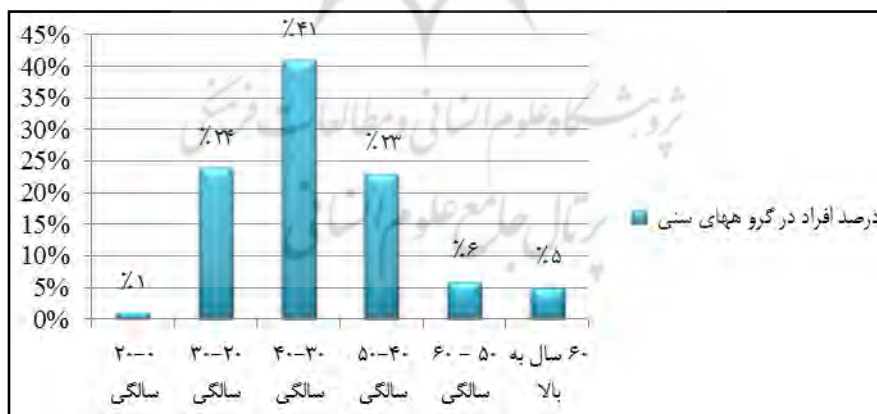
در نمونه مورد مطالعه، ۴۴۵ نفر از بیمه گذاران یعنی حدود ۸۹٪ خود را در صورت حیات، منتفع از سرمایه بیمه قرار داده اند. این در حالی است که حدود ۷٪ از ذینفعان بیمه نامه ها، بیمه شدگان هستند. و کمتر از ۴٪ از افراد نیز همسر مادر- دختر و یا پدر خود را ذینفع در صورت حیات قرار داده اند.

نمودار ۵. ذینفع در صورت فوت

در نمونه حاضر، ۳۰٪ از بیمه گذاران، فقط همسر خود را ذینفع پس از مرگ قراردادند و حدود ۲۲٪ همسر و فرزندان خود را ذینفع نمودند. این در حالی است که ۶٪ از بیمه گذاران حاضر در این نمونه همسر خود را به همراه مادر- خواهر- برادر- پدر خویش ذینفع بیمه نامه قرار داده اند. و حدود ۲۶٪ از افراد نیز پدر- مادر و یا هر دو را پس از مرگ به عنوان ذینفع معرفی کردند. کمتر از ۱۶٪ از افراد نیز مادر و پدر خود را به همراه خواهر و برادر و فرزندان خود ذینفع قرار داده اند تا پس از مرگ اشان از سرمایه بیمه عمر آنها بهره مند گردند.

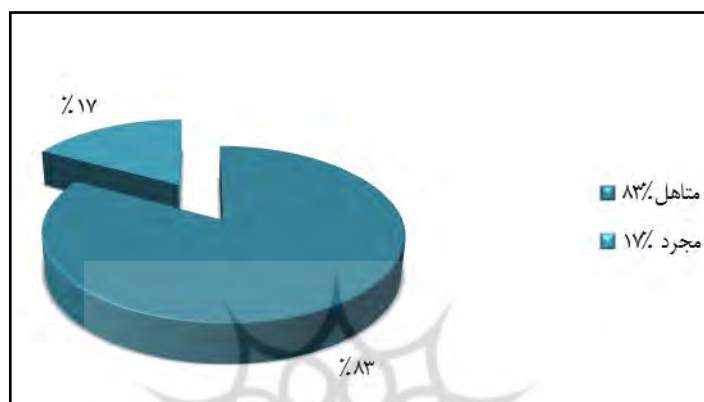
نمودار ۶. سن بیمه گذاران

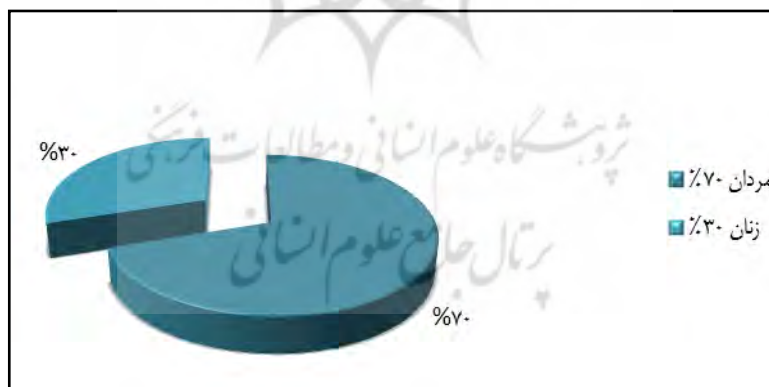
از بین ۵۰۰ نمونه مورد مطالعه، حدود ۱٪ از افراد کمتر از ۲۰ سال دارند و همچنین حدود ۵٪ از بیمه گذاران بیشتر از ۶۰ سال هستند. بیشترین درصد تقاضا کنندگان را افرادی تشکیل می دهند

که بین ۲۰ تا ۴۰ سال دارند و حدود ۶۵٪ نمونه را شامل می شوند. همچنین افرادی که بین ۴۰ تا ۶۰ سال دارند با اختصاص دادن رقمی در حدود ۲۹٪ پس از گروه قبل بیشترین افرادی هستند که متقاضی بیمه عمر می باشند.

نمودار ۷. وضعیت تاهل

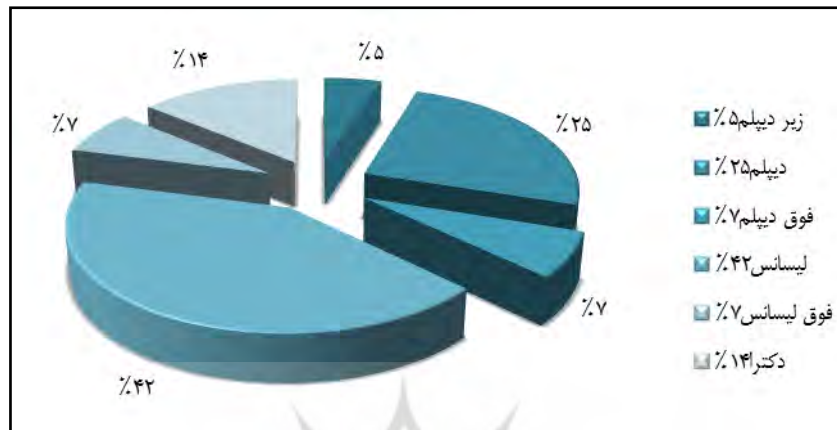
در مطالعه حاضر بیشتر از ۸۳٪ در صد از بیمه گذاران یعنی بالغ بر ۴۰۰ نفر را متاهلین و حدود ۱۷٪ را مجردین، یعنی افرادی تشکیل می دهند که ازدواج نکرده اند.
نمودار ۸. جنسیت

در مطالعات گذشته همواره جنسیت یکی از متغیرهای اصلی در مدل تقاضای بیمه عمر بوده و جهت بررسی رابطه آن با بیمه عمر مورد ارزیابی قرار گرفته است. در این مطالعه نیز متغیر جنسیت مد نظر قرار گرفته و مشاهده شده است که حدود ۷۰٪ از بیمه گذاران را مردان و تنها ۳۰٪ از تقاضا

کنندگان بیمه عمر را زنان تشکیل دادند.

نمودار ۹. تحصیلات

در این مطالعه حدود ۵٪ افراد دارای تحصیلات زیر دیپلم می باشند. افرادی که دارای مدرک دکتر و تحصیلات بالاتر هستند حدود ۱۴٪ نمونه را به خود اختصاص داده اند. در این میان بالاترین میزان تحصیلات شامل بیمه گذارانی می شود که دارای درجه کارشناسی یا لیسانس هستند و حدود ۴۲٪ را تشکیل می دهند. همچنین افرادی که دارای کارشناسی ارشد هستند ۷٪ نمونه مورد مطالعه را در بر گرفته اند. لازم به ذکر است، کسانی که دارای دیپلم می باشند پس از گروه تحصیل کردگان لیسانس دارای بالاترین درصد یعنی ۲۵٪ می باشند و در آخر افراد تحصیل کرده فوق دیپلم، ۷٪ از نمونه را به خود اختصاص داده اند.

۶- برآورد مدل

با انجام آزمون ریشه واحد (دیکی - فولر) مشاهده شد که قدر مطلق آماره ADF از قدر مطلق مقادیر بحرانی مک کینون بزرگتر می باشد، در نتیجه ایستایی متغیرهای سری زمانی در سطح اهمیت (۰/۰۱، ۰/۰۵، ۰/۱۰) تایید شد. بنابراین تمامی متغیرهای مدل در سطح level ایستا (مانا) می باشند. همچنین بررسی وجود خود همبستگی با استفاده از آزمون دورین واتسون صورت گرفت و عدم وجود آن تایید شد، در آخر عدم وجود پدیده واریانس ناهمسانی آزمون شد و تایید گردید.

پس از بررسی ایستایی و همگرایی متغیرها و اطمینان از عدم وجود رگرسیون کاذب و انجام آزمونهای مختلف نوبت به برآورد الگو می رسد. معیارهایی برای گزینش الگو وجود دارد که یکی از

آنها ضریب تشخیص $R^2=0/72$ است که این مقدار قدرت توجیه رگرسیون را بیان می کند و هر اندازه مقدارش به ۱ نزدیک تر باشد مدل قابل اعتمادتر است.

علامت (L) در جلوی متغیرها، علامت لگاریتم نپین است، لازم به توضیح است که بنا به ماهیت مدل‌های لگاریتمی ضرایب به دست آمده برای هر یک از متغیرهای توضیحی نشانگر کشش تقاضای بیمه عمر و سرمایه گذاری نسبت به آن متغیر می باشند.

$$\begin{aligned} \text{LOG}(IDPI) = & \beta_0 + \beta_1 \text{LOG}(REV) + \beta_2(INF) + \beta_3 \text{LOG}(EDU) + \beta_4 \text{LOG}(MAR) + \\ & \beta_5 \text{LOG}(AGE) + \beta_6 \text{LOG}(SEX) \end{aligned} \quad (1-6)$$

REV: میزان درآمد - INF: تورم ماهیانه - EDU: تحصیلات که بر اساس سالهای تحصیل افراد است

MAR: وضعیت تاهل - AGE: سن - SEX: جنسیت

مدل نهایی به صورت زیر برآورد شده است:

$$\begin{aligned} \text{LOG}(IDPI) = & 0/95 + 0/067 \text{LOG}(REV) - 0/006(INF) - 0/004 \text{LOG}(EDU) + \\ & 0/017 \text{LOG}(MAR) - 0/002(AGE) - 0/0002(SEX) \end{aligned} \quad (2-6)$$

$$\begin{aligned} s.t \quad & (0/008) \quad (0/003) \quad (0/001) \quad (0/003) \quad (0/011) \quad (0/0001) \\ T.stata \quad & (8/39) \quad (-2/12) \quad (-3/97) \quad (4/37) \quad (0/19) \quad (-2/47) \\ & R^2=0/72 \quad D.W = 2/1 \quad F = 10/82 \end{aligned}$$

۱-۶- تجزیه و تحلیل نتایج

با توجه به فرمول (۲-۶) مشاهده می شود که ضریب متغیر مربوط به درآمد مثبت می باشد و این نشان دهنده رابطه مستقیم بین درآمد و تقاضای بیمه عمر است، این ضریب نشان دهنده کشش درآمدی نیز می باشد و با توجه به اینکه مقدار آن از یک کوچکتر است بیانگر این موضوع است که تقاضای بیمه عمر کالایی لوکس محسوب نمی شود. همچنین با توجه به آماره t که از ۲ بیشتر می باشد دارای اطمینان بالایی است. ضریب متغیر مربوط به تورم منفی شده است و این موضوع نشان می دهد که بین تقاضای بیمه عمر و تورم رابطه غیر مستقیم وجود دارد، آماره t مربوط به متغیر نیز نشان می دهد که در سطح بالایی دارای اطمینان است. در مورد متغیر تحصیلات با توجه به مدل ارائه شده، مشاهده می کنیم که دارای اثری غیر مستقیم بر روی تقاضای بیمه عمر می باشد. جنسیت متغیر دیگر مدل می باشد و با توجه به ضریب بدست آمده که منفی شده است بدین صورت تعبیر می شود که تقاضای بیمه عمر در میان زنان کمتر از مردان است. همچنین نتایج نشان می دهند که سن افراد با تقاضای بیمه عمر رابطه ای ندارد. و این متغیر با توجه به آماره t مربوط به آن بی معنی است. وضعیت تاهل متغیر دیگری است که ضریب آن در مدل مثبت می باشد و

نشان دهنده رابطه مستقیم تقاضای بیمه عمر با متاهل بودن افراد است و هرچقدر تعداد افراد متاهل بیشتر شود تقاضای بیمه عمر نیز بیشتر می شود. میزان $R^2=0/72$ برآورد شده که قدرت توضیح دهنده مدل را نیز بیان می کند و از مقدار قابل قبولی برخوردار است. در مورد آزمون معنی دار بودن کلی رگرسیون از آماره F استفاده شده است که مقدار آن در سطح قابل قبولی پذیرفته شده است. همچنین آزمون دوربین - واتسون جهت بررسی آزمون خود همبستگی انجام شد و مقدار آن مورد قبول قرار گرفته است.

۶-۲- اثر نهایی ضرایب

متغیر درآمد دارای اثر مثبتی بر روی تقاضای بیمه عمر می باشد و این موضوع نشان دهنده این است که هر چقدر افراد درآمد بیشتری کسب کنند تمایل بیشتری برای خرید بیمه عمر خواهند داشت. همانطور که انتظار می رفت تورم دارای اثر منفی بر روی تقاضای بیمه عمر است بطوریکه با بدتر شدن شرایط اقتصادی و کاهش ارزش پول افراد، آنها ترجیح می دهند که در سایر بازارها سرمایه گذاری کرده و کمتر تمایل به داشتن بیمه عمر دارند. متغیر مربوط به تحصیلات برحسب تعداد سالهای تحصیل افراد در مدل وارد شده است و دارای اثر منفی است و این موضوع بیانگر آن است که هر چه افراد تعداد سالهای بیشتری را تحصیل نمایند ناگزیر از بازار کار دور خواهند بودند و نیروی فعال کاری نیستند، بنابراین از درآمد کمتری برخوردار هستند در نتیجه تمایل کمتری برای خرید بیمه عمر دارند.

با توجه به اثر مثبت تاهل بر روی تقاضای بیمه عمر متوجه خواهیم شد که هر چه درصد افراد متاهل بیشتر شود تقاضای بیمه عمر نیز بیشتر خواهد شد و این مطلب میتواند در برنامه ریزی و توسعه هرچه بیشتر بیمه های عمر تاثیر گذار باشد. در مورد متغیر جنسیت نیز همانطور که اشاره شد، تقاضای بیمه عمر در بین مردان بیشتر از زنان است و با توجه به اینکه درصد بالایی از مردان سرپرست خانواده می باشند تمایل بیشتری برای تامین آینده خانواده خود پس از مرگ دارند. و تضمین رفاه و آسایش همسر و فرزندان در زمان نبودن خودشان باعث می شود گرایش بیشتری به بیمه عمر داشته باشند. با توجه به مدل ارائه شده، متغیر سن نیز بی معنی شده است. بنابراین هیچ رابطه ای بین سن و تقاضای بیمه عمر وجود ندارد.

۷- پیشنهادات حاصل از تحقیق

۱- با توجه به بررسی صورت گرفته در این پژوهش، وضعیت تاهل افراد از جمله عوامل تاثیر گذار بر روی تقاضای بیمه عمر و سرمایه گذاری می باشد و با نگاهی به نمونه مورد مطالعه متوجه خواهیم شد که بالغ بر ۸۳٪ در صد بیمه گذران را متاهلین تشکیل می دهند که این موضوع بیانگر آن است که هر چه درصد افراد متاهل بیشتر شود، تقاضای بیمه عمر بیشتر خواهد بود. بنابراین شرکتهای بیمه گر جهت توسعه کمی و کیفی بیمه های عمر می توانند تبلیغات و سرمایه گذاری ویژه ای برای این موضوع داشته باشند.

۲- با توجه به نتایج بدست آمده، درآمد با میزان تقاضای بیمه عمر و سرمایه گذاری رابطه مستقیم دارد، بنابراین می توان حق بیمه عمر را متناسب با سطوح مختلف درآمدی تعریف کرد تا بتوان این بیمه را بیش از پیش گسترش داد.

۳- از آنجا که تمایل مردان به خرید بیمه عمر بیشتر می باشد و با توجه به نمونه مورد مطالعه که بیش از ۷۰٪ از متقاضیان بیمه عمر را مردان تشکیل می دهند با معرفی هر چه بیشتر آن در بین مردان و همچنین فراهم آوردن پوشش های بیمه عمر متناسب با مردان که به عنوان سرپرست اصلی خانواده محسوب می شوند و همچنین گسترش دامنه پوشش ها از جمله اینکه طیف وسیع تری از بیماریها برای مردان در نظر گرفته شود می توان به توسعه بیمه های عمر کمک کرد.

۴- نتایج حاصل از تحقیق نشان می دهد که تورم از جمله متغیرهای تاثیر گذار بر روی تقاضای بیمه های عمر و سرمایه گذاری می باشد و متأسفانه هر چقدر میزان تورم در یک جامعه ای بیشتر شود تقاضای بیمه عمر کاهش می یابد و این مساله با توجه به ضرورت تامین رفاه و آسایش ناشی از وجود بیمه های عمر، نگران کننده است. زیرا در شرایط تورمی و با توجه به اینکه بحرانهای اقتصادی بروز می کنند و دامنه تاثیر گذاری تورم هر چه بیشتر و گسترده تر می شود، توجه جدی مسئولان و برنامه ریزان اقتصادی و به خصوص کارشناسان صنعت بیمه را به این نکته جلب نماید که در شرایط اقتصاد تورمی و کاهش ارزش پول و سرمایه گذاری بلند مدت در صنعت بیمه چگونه میتوان جذابیت این بازار را برای افراد حفظ کرد، ضمن اینکه بسیاری از نهادهای مالی و بازارهای جایگزین پیش روی مردم جهت سرمایه گذاری و بهره مندی از پس اندازهایشان وجود دارد.

۵- یافته های مطالعه حاضر نشان می دهد که پوشش های بیمه نامه های عمر و سرمایه گذاری از جذابیت بالایی در میان خریداران این نوع بیمه برخوردار هستند، بطوریکه ۷۸٪ از متقاضیان از

پوشش فوت حادثی و ۷۵٪ از پوشش بیماری ها و ۶۳٪ آنها از پوشش از کارافتادگی استفاده می نمایند. این آمار نشان دهنده ظرفیت مناسب جهت توسعه بیمه های عمر در میان مردم می باشد و شرکت بیمه کارآفرین می تواند با توسعه کیفی این گونه پوشش ها و فراهم آوردن خدمات گسترده تر به بیمه گذاران هنگام بروز خسارت، از جایگاه ممتازی میان متقاضیان بیمه های عمر و سرمایه گذاری برخوردار باشد.

۶- با توجه به نتایج تحقیق، حدود ۳۵٪ درصد از بیمه گذاران بیمه نامه های عمر و سرمایه گذاری در شرکت بیمه کارآفرین همسران خود را پس از مرگ، ذینفع و یا استفاده کننده از سرمایه بیمه قرار داده اند و با توجه به اینکه بالغ بر ۷۰٪ از بیمه گذاران را مردان تشکیل می دهند، این مطلب نشان دهنده توجه ویژه مردان به عنوان سرپرستان اصلی خانواده به حفظ دوام و ثبات خانواده پس از مرگ ایشان می باشد بطوریکه اهتمام جدی بر حفظ چارچوب خانواده با حضور مادر و فرزندان می باشد.

۷- از دیگر نتایج تحقیق حاضر توجه به سن بیمه گذاران می باشد که بالاترین میزان فراوانی بین رده سنی ۳۰ تا ۴۰ سال است که ۴۱٪ از کل متقاضیان بیمه نامه های عمر و سرمایه گذاری را در این نمونه به خود اختصاص داده است. همچنین افراد در رده های سنی ۲۰ تا ۳۰ سال حدوداً ۲۴٪ از نمونه را تشکیل می دهند و سپس افراد ۴۰ تا ۵۰ سال با اختصاص دادن ۲۳٪ از کل نمونه رده سوم بیشترین تعداد بیمه گذاران را دارا می باشند. در این میان کمترین میزان فراوانی بین رده های سنی ۰ تا ۲۰ سال است که حدود ۱٪ نمونه را تشکیل داده است و بعد از آن افراد بالای ۶۰ سال که حدود ۵٪ هستند از کمترین متقاضیان این بیمه نامه ها می باشند. این مطالب نکات روشن و عمیقی را جهت توسعه هر چه بیشتر بیمه های عمر و سرمایه گذاری با شناخت بازارهای هدف پیش روی شرکت مذکور قرار می دهد. چنانچه دقیقاً بدانیم چه کسانی متقاضی بیمه های عمر هستند انرژی و زمان مناسب را جهت درک خواسته های آنها حفظ خواهیم کرد تا منطبق بر نیازهایشان، خدمات رسانی کنیم.

منابع

- ابریشمی، حمید، ۱۳۸۱، "اقتصاد سنجی کاربردی (رویکرد نوین)"، تهران، موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران
- احمدوند، محمد رحیم، ۱۳۷۹، "بررسی نقش صنعت بیمه در بازار سرمایه و تامین وجوه مورد نیاز بخشهای تولیدی".
- افرنگ، مریم، ۱۳۸۹، "بررسی عوامل موثر بر تابع تقاضای بیمه عمر در مناطق مختلف جهان در سالهای ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۸ با استفاده از داده های پانلی"، دانشگاه آزاد (واحد تهران مرکزی)، پایان نامه کارشناسی ارشد.
- امین، محمد ابراهیم و کمالخانی، سحر، ۱۳۸۶، "ویژگیهای اقتصادی، اجتماعی، و فرهنگی خانواده های ایرانی و تاثیر آن بر بازار بیمه های عمر"، چهاردهمین سمینار بیمه و توسعه.
- آنوشتاوان- آوانسیان، ۱۳۷۲، 'نقش نمایندگان در توسعه بازار بیمه'، فصلنامه بیمه مرکزی ایران، سال هشتم.
- برات پور، مصطفی، ۱۳۸۹، "تحلیل نقش سرمایه انسانی بر خرید بیمه های عمر (مطالعه موردی شهر تهران)" دانشگاه آزاد اسلامی (واحد تهران مرکزی)، پایان نامه کارشناسی ارشد.
- بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران، صنعت بیمه در ایران، چالشها و راهکارها، ۱۳۸۸
- پور پرتوی، میر طاهر، ۱۳۸۱، "تخمین تابع تقاضای بیمه عمر و پیش بینی آن"، دانشگاه علامه طباطبایی، پایان نامه کارشناسی ارشد.
- تاجدار، سید رسول، ۱۳۷۵، "بررسی علل عدم رشد بیمه عمر در ایران، دانشگاه تهران"، پایان نامه کارشناسی ارشد.
- توفیقی، تانیا، ۱۳۸۸، "بررسی تاثیر تورم بر تقاضای بیمه عمر در ایران طی سالهای ۱۳۶۰ تا ۱۳۸۵"، دانشگاه آزاد (واحد فیروزکوه)، پایان نامه کارشناسی ارشد.
- درویشعلی خضری، مرتضی، ۱۳۹۰، "شناسایی و اولویت بندی عوامل موثر بر فروش بیمه عمر در شهر تهران"، دانشگاه آزاد (واحد فیروزکوه)، پایان نامه کارشناسی ارشد.
- سالواتوره، دومینیک، "تئوری و مسائل اقتصاد مدیریت، ۱۳۸۴"، ترجمه: دکتر سید جواد پور مقیم، چ ۳، تهران.
- سجادی، سید جعفر و غلامی، امیر، ۱۳۷۵، 'بررسی تاثیر متغیرهای کلان اقتصادی بر تقاضای بیمه عمر'، فصلنامه علمی- ترویجی، پژوهشکده بیمه، ش ۲.

- صفایی، سامیا، ۱۳۸۲، "بررسی عوامل موثر بر خرید بیمه های عمر، دانشگاه تهران"، پایان نامه کارشناسی ارشد.
 - فتحی زاده، حمید، ۱۳۷۶، "بررسی عوامل موثر بر بازار بیمه اشخاص در ایران، دانشگاه مازندران"، پایان نامه کارشناسی ارشد.
 - عابدی، سیده حمیده، ۱۳۸۹، "بررسی رابطه ضریب نفوذ بیمه های زندگی و توسعه اقتصادی"، دانشگاه آزاد (واحد تهران مرکزی)، پایان نامه کارشناسی ارشد.
 - عزیز زاده نیاری، عارف، ۱۳۷۸، "شناسایی و تعیین عوامل موثر بر تقاضای بیمه عمر، دانشگاه تهران"، پایان نامه کارشناسی ارشد.
 - کاردگر، ابراهیم، ۱۳۷۶، "تعیین عوامل موثر بر تقاضای بیمه های زندگی در صنعت بیمه ایران"، دانشگاه شهید بهشتی، پایان نامه کارشناسی ارشد.
 - کریمی، آیت، ۱۳۸۳، "کلیات بیمه"، پژوهشکده بیمه چ ۸
 - کریمیان، محمد تقی، ۱۳۷۱، "بررسی علل عدم رشد بیمه های اشخاص در ایران، دانشگاه تهران"، پایان نامه کارشناسی ارشد.
 - مهدوی، غزاله، ۱۳۸۹، "بررسی عوامل موثر بر تقاضای بیمه عمر در ایران، دانشگاه الزهرا"، پایان نامه کارشناسی ارشد.
 - میرزایی، حبیب، ۱۳۷۶، "بررسی ویژگیهای اقتصادی و شخصیتی بیمه گذاران بیمه عمر در ایران"، دانشگاه تهران. پایان نامه کارشناسی ارشد.
- Adkins, HeeC, Hill, Rcarter, using state for principles of economics, third edition, united state of America, johnwilly&sons,2007
 - Babble, D.F.1985,"The price elasticity of demand for whole life insurance", The Journal of Finance, no.1, pp.225-39.
 - Bemheim , B.Douglas, How strange are bequest motives? Evidence based on estimate of the demand for life insurance and annuities, 1989
 - Black,john,M.N and kim, K,Aninternational of analysis of life insurance demand,1993
 - 21-Brown, M.J & Kim,K,1993,"An international analysis of life insurance demand", Journal of Risk and Insurance,vol.60,no.4,pp.616-34.
 - Campbell.R,A, The demand for life insurance, An application of The economics of uncertainty,1980
 - Campbell, R.A,1980 "The demand of life insurance: an application of the economics of uncertainly", The Journal of Finance,no.5,vol.35,pp. 1155-72.

- Cargil, T.F & Troxel, T.E, 1979," Modeling life insurance savings: some methodological issues", The Journal of Risk and Insurance, no.2,vol .46, pp.391-410.
- Lin, Yijia And Grace, Martin F, Household life cycle protection: Life insurance holdings, financial vulnerability and portfolio implications, 2005.
- Outreville, J.Francois,1990,"The economic significance of insurance markets in developing countries", Journal of Risk and Insurance, no.57, vol 3, pp. 487-98.
- Outreville, J.F,1996," Life insurance markets in developing countries", Journal of Risk and Insurance, no. 2,vol. 63, pp. 263-78.
- Yarri, M.E ,1964,"On consumer's life time allocation process", International Economic Review, No.3,vol.5, pp. 304-17.
- Yarri,M,1965, uncertain life time, life insurance and the theory of the consumer, Review of economic studies.
- www.amar.sci.org.ir
- www.bimeonline.net
- www.cbi.com
- www.centinsur.ir
- www.irc.ac.ir
- www.karafarin-insurance.ir
- www.swissre.com
- Sigma,World insurance in 2008-2012

جدول نهایی

Dependent Variable: LOG(HBIM)				
Method: Least Squares				
Date: 09/03/14 Time: 01:19				
Sample: 1386M01 1389M01				
Included observations: 37				
Convergence achieved after 78 iterations				
Newey-West HAC Standard Errors & Covariance (lag truncation=3)				
MA Backcast: 1385M11 1385M12				
Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	0.783165	0.110846	7.065356	0.0000
LOG(DARAMAD)	0.067185	0.008007	8.390956	0.0000
TAVAROM	-0.006973	0.003277	-2.127569	0.0420
TAHSILAT	-0.004812	0.001211	-3.974050	0.0004
LOG(VTAHOL)	0.017186	0.003926	4.378111	0.0001
LOG(SEN)	0.002277	0.011782	0.193251	0.8481
JENS	-0.000272	0.000110	-2.477974	0.0193
MA(2)	1.282431	0.308786	4.153142	0.0003
R-squared	0.723231	Mean dependent var	1.922967	
Adjusted R-squared	0.656425	S.D. dependent var	0.019015	
S.E. of regression	0.011146	Akaike info criterion	-5.966729	
Sum squared resid	0.003603	Schwarz criterion	-5.618423	
Log likelihood	118.3845	Hannan-Quinn criter.	-5.843935	
F-statistic	10.82580	Durbin-Watson stat	2.137087	
Prob(F-statistic)	0.000001			

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی